

Anna Wojewoda

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział Studiów Edukacyjnych

ORCID: 0000-0002-8925-0123

BHW 50/2025

ISSN 1233-2224

DOI: 10.14746/bhw.2025.50.22

Sprawozdanie z II Wydziałowego Dnia Komisji Edukacji Narodowej (14.10.2024)

W dniu 14 października 2024 r. Zakład Historii Kultury i Edukacji WSE UAM w Poznaniu, w składzie osobowym: prof. dr hab. Dorota Żołądz-Strzelczyk, prof. UAM dr hab. Krzysztof Ratajczak, prof. UAM dr hab. Katarzyna Kabacińska-Łuczak, dr Michał Nowicki, dr Konrad Nowak-Kluczyński, dr Mikołaj Brenk, dr Anna Wojewoda i doktorantka mgr Sarah Taylor-Jaskólska, zorganizował wraz z Kołem Naukowym Historii Kultury i Edukacji II Wydziałowy Dzień Komisji Edukacji Narodowej. W tym roku odbył się on pod hasłem: „Rekreacje, czyli rozerwanie umysłu pracą szkolną utrudzonego”. Organizatorom zależało na przybliżeniu społeczności akademickiej faktów związanych z działaniami Komisji Edukacji Narodowej oraz XVIII-wiecznych gier, zabaw i rozrywek jako form odpoczynku od nauki. Wydarzenie składało się z dwóch części. Pierwsza – oficjalna część – odbywała się w auli w budynku D, zaś po południu rozpoczynała się druga część w postaci warsztatów, gier i zabaw oraz gry terenowej, rozlokowana po całym Kampusie Ogrody.

W części oficjalnej spotkanie otworzyły: Pani Dziekan kadencji 2016–2024 prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, która patronowała organizacji Dnia KEN zarówno w roku ubiegłym, jak i obecnej jego odsłonie, oraz Prodziekan WSE prof. UAM dr hab. Sylwia Jaskulska, która reprezentowała nowe władze dziekańskie i w imieniu Dziekana objęła patronat nad świętem edukacji.

Następnie na scenę wkroczyli młodzi artyści z klasy V ze Szkoły Podstawowej nr 71 im. Janusza Kusocińskiego w Poznaniu, którzy zaprezentowali przedstawienie teatralne pt. *Komisja Edukacji Narodowej oczami młodych* wyreżyserowane przez nauczycieli: Cezarego Horla i Martę Paluszak. Przedstawienie w sposób niezwykle zabawny z zachowaniem faktów historycznych opowiadało historię Komisji Edukacji Narodowej z 1773 r.

W celu usystematyzowania wiedzy z zakresu Komisji Edukacji Narodowej prelekcje zatytułowaną: *Komisja Edukacji Narodowej – czym była? Kilka faktów* wygłosił

specjalista w zakresie dziejów edukacji staropolskiej, znawca Komisji Edukacji Narodowej, współautor dwóch książek na jej temat, jeden z wykonawców projektu badawczego: *Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i obywatela – koncepcje, doświadczenia i inspiracje* realizowanego w latach 2012–2018 przez Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Polskiej Akademii Nauk – dr Michał Nowicki z Zakładu Historii Kultury i Edukacji WSE UAM.

Zamykając część wykładową, uczestnicy wydarzenia zostali zaproszeni do wysłuchania referatu pt. *Cacka, zabawki i gry – czyli czym i w co się bawiono w czasach Komisji Edukacji Narodowej*, który wygłosiła prof. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk, badaczka dziejów edukacji staropolskiej, współautorka książki na temat Komisji Edukacji Narodowej, wykonawczyni projektu badawczego: *Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i obywatela – koncepcje, doświadczenia i inspiracje* realizowanego w latach 2012–2018. Pani Profesor jest też Autorką wielu publikacji na temat zabaw i zabawek dziecięcych.

W ramach obchodów II Wydziałowego Dnia Komisji Edukacji Narodowej został ogłoszony konkurs dla społeczności studenckiej Wydziału Studiów. Charakter konkursu oraz decyzję kapituły konkursowej ogłosił dr Konrad Nowak-Kluczyński z Zakładu Historii Kultury i Edukacji. Zwycięzczynią konkursu literackiego *Mowa pochwalna na cześć szkoły. Reforma edukacji na miarę XXI wieku* pod honorowym patronatem Prorektora UAM, prof. zw. dra hab. Zbyszko Melosika oraz Dziekan WSE UAM kadencji 2016–2024 – prof. zw. dr hab. Agnieszki Cybał-Michalskiej została pani Wiktoria Guza.

W drugiej części spotkania wszyscy chętni mieli możliwość poznać zasady oraz spróbować swoich sił w grach i zabawach z czasów Komisji Edukacji Narodowej, które prowadzili prof. UAM dr hab. Katarzyna Kabacińska-Luczak oraz dr Mikołaj Brenk. Ze względu na chłód i deszcz większość akcesoriów do gier rozlokowana została w holu w Budynku im. Floriana Znanieckiego na Ogrodach. Studenci mieli możliwość poznać zasady oraz spróbować swoich sił w różnych wersjach ciuciubabki (m.in. ślepa babka, babka głosowa). Oprócz tego do dyspozycji studentów były kręgle, bule duże i małe, a także krykiet vel krokiet.

Od godziny 13 równocześnie przygotowano trzy atrakcje. W sali 404 w budynku D dr Michał Nowicki poprowadził warsztaty czytania rękopisów z czasów Komisji Edukacji Narodowej. Uczestnicy odczytywali dokument konkordatu między biskupem a komisarzami. Głównym celem tych warsztatów była interpretacja materiału w oparciu o kontekst historyczny. W czasie analizy starano się między innymi rozszyfrować skróty zawarte w tekście.

W tym samym czasie w sali 210 odbyły się cieszące się ogromną popularnością warsztaty „LEGOnstrukcje taksów KEN” prowadzone przez dra Konrada Nowaka-Kluczyńskiego. Klocki Lego są bez wątpienia jedną z najbardziej znanych i silnych na świecie marek zabawek. Ich nazwa wywodzi się od słów „leg godt”, co po duńsku znaczy „baw się dobrze”. Klocki mają nieograniczony potencjał, wykorzystywane są nie tylko w zakresie stymulowania dzieci podczas zabawy, lecz także coraz częściej na płaszczyźnie edukacyjnej czy szkoleniowo-warsztatowej. LEGO to kreatywność i zabawa oraz

stymulacja rozwoju intelektualnego. Klocki te pobudzają wyobraźnię dzieci oraz dorosłych. Celem warsztatów było ukazanie duńskich klocków jako narzędzia wspólnej zabawy, podczas której dorośli współpracują ze sobą, budując konstrukcje, skupiając się na wspólnym procesie twórczym, mając na uwadze kluczowe koncepcje społeczne, takie jak współpraca, wspólna uwaga, wspólne osiągnięcie czy podział pracy. Zadania konstrukcyjne dotyczyły tekstów Komisji Edukacji Narodowej w oparciu o motyw przewodni II Wydziałowego Dnia KEN, a mianowicie czasu wolnego. Każda z sześciu grup miała za zadanie zwizualizować wybrany fragment tekstu źródłowego, a następnie dokonać interpretacji konstrukcji tekstów pozostałych grup, w myśl zasady „co Autor miał na myśli?”.

Ostatnią z zaproponowanych tego dnia atrakcji była gra terenowa przygotowana i koordynowana przez dr Annę Wojewodę oraz mgr Sarę Taylor-Jaskólską. Początkowo skład Komisji Edukacji Narodowej stanowiło 8 osób. Należeli do niej najwięksi ówcześni myśliciele. W czasie gry terenowej uczestnicy mieli możliwość poznać zarówno historię samej Komisji, ciekawostki z nią związane oraz nazwiska najważniejszych jej członków. Zadania zostały rozlokowane po całym Kampusie Ogrody. Część informacji została zaszyfrowana i trzeba było je odkodować. Inne zadania wymagały mnóstwa kreatywności oraz współpracy całej grupy. Taka forma pozwoliła studentom nie tylko pogłębić swoją wiedzę na temat Komisji Edukacji Narodowej, ale także się zintegrować.

Organizatorzy dziękują wszystkim uczestnikom tegorocznych obchodów i zapraszają na kolejny III Wydziałowy Dzień Komisji Edukacji Narodowej w przyszłym roku, który będzie poświęcony podręcznikom.